

JUDr. DAVID KARABEC
advokát

MONITORING SOUDNÍCH ROZHODNUTÍ 2013

únor 2013

TÉMA MĚSÍCE

Prodlení věřitele nesdělením čísla účtu u peněžního ústavu

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 31.1.2013, sp. zn. 33 Cdo 337/2012

Nejvyšší soud vyložil jako povinnost věřitele peněžité pohledávky poskytnout svému dlužníkovi číslo účtu u peněžního ústavu, pokud se jedná o pohledávku, kterou je nutno podle zákona č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti, hradit bezhotovostně. Tato povinnost soudu vyplývá z nutnosti věřitele poskytovat dlužníkovi součinnost k tomu, aby svůj dluh mohl splnit.

Soud uvádí, že závisí na obsahu závazkového právního vztahu, zda vůbec, popřípadě jaké součinnosti věřitele ke splnění dluhu je zapotřebí. Úkony, které musí věřitel v rámci součinnosti vykonat, vyplývají ze smlouvy nebo ze zákona; může se jednat i o takové úkony, které jsou fakticky ke splnění závazku nutné. Je-li předmětem závazku peněžité plnění, **přikazuje zákon č. 254/2004 Sb. příjemci platby (věřiteli) na výzvu poskytovatele platby, který platbou uhrazuje závazek (dlužníka), sdělit bez zbytečného odkladu číslo účtu u peněžního ústavu, na který má být platba poukázána, jestliže překračuje zákonem stanovený limit 350.000,- Kč.** Je tomu tak proto, že poskytovatel platby, jejíž výše překračuje stanovený limit, je povinen platbu provést bezhotovostně, nejde-li o platby, na které se tato povinnost nevztahuje (např. platby daňových, celních nebo poplatkových povinností). **Následkem neposkytnutí čísla účtu věřitele dlužník není v prodlení se splněním peněžitého dluhu po dobu, kdy je v prodlení věřitel.** Prodlení věřitele způsobené tím, že neposkytl součinnost potřebnou ke splnění dluhu, dále opravňuje dlužníka také k tomu, aby splnil závazek uložením jeho předmětu do úřední (soudní) úschovy (§ 568 obč. zák.).

Soud na závěr poznamenal, že není možné použít § 567 odst. 1 obč. zák., podle něhož je místem plnění dluhu bydliště nebo sídlo dlužníka, není-li dohodnuto jinak, protože způsob plnění peněžitého dluhu, jehož výše překračuje uvedený limit, upravuje zákon č. 254/2004 Sb. kogentně a není možné se od něj odchýlit. Jestliže na výzvu potřebné údaje věřitel bez zbytečného odkladu neposkytne, nemůže být dlužník v prodlení s plněním peněžitého dluhu, neboť zákon mu zakazuje plnit jinak, než bezhotovostním převodem peněžních prostředků prostřednictvím peněžního ústavu.

Z OBČANSKÉHO PRÁVA

Uznání promlčeného dluhu

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 31.1.2013, sp. zn. 33 Cdo 4182/2011

Nejvyšší soud ČR se zabýval účinky uznání dluhu, který byl promlčený, avšak dlužník nevěděl, že uznává promlčený dluh. Dlužník se bránil, že takové uznání dluhu nesplňuje náležitosti § 558

občanského zákoníku, a tak je na věřiteli, aby v soudním řízení prokázal, že dluh není promlčený, neboť dlužník promlčení dluhu v soudním řízení namítl.

Nejvyšší soud však konstatoval, že uznání promlčeného dluhu má dvojí právní důsledky. Podle § 110 odst. 1 občanského zákoníku se dluh promlčuje za deset let ode dne, kdy byl dlužníkem písemně uznán co do důvodu a výše (oproti původní tříleté promlčecí lhůtě). Podle § 558 občanského zákoníku, pokud někdo uzná co do důvodu a výše svůj dluh, má se za to, že dluh v době uznání trval. Dlužník tedy musí u soudu prokazovat, že dluh neexistuje, protože uvedené ustanovení založí domněnku, že dluh existoval ke dni uznání. Uvedené ustanovení však uvádí, že tento právní následek nastává pouze v případě, že dlužník věděl, že uznává promlčený dluh.

Pokud tedy podle soudu **dlužník uznal promlčený dluh, přestože nevěděl, že tento dluh je promlčený, nezakládá se tím sice domněnka existence dluhu** (existenci dluhu tedy musí prokázat v soudním řízení věřitel), **avšak došlo v důsledku uznání co do důvodu a výše k založení běhu nové desetileté promlčecí doby**. V konkrétním případě byla žaloba podána před uplynutím této desetileté promlčecí doby, takže dlužník nemohl úspěšně namítat, že dluh byl promlčený.

Z OBCHODNÍHO PRÁVA

Promlčení vrácení kupní ceny při neplatnosti smlouvy

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 24.1.2013, sp. zn. 23 Cdo 3041/2011

Nejvyšší soud řešil spor ohledně vrácení kupní ceny za nemovitosti na základě neplatné kupní smlouvy uzavřené mezi dvěma podnikateli v souvislosti s jejich podnikatelskou činností. Pozemkový úřad shledal **kupní smlouvu jako neplatnou, a tak musel kupující vrátit předmětnou nemovitost prodávajícímu. Prodávající na druhé straně požadoval po kupujícím vrácení uhrazené kupní ceny** z titulu bezdůvodného obohacení, neboť šlo o plnění na základě neplatné smlouvy. Pro vydání bezdůvodného obohacení však už uplynula promlčecí lhůta stanovená § 107 občanského zákoníku, což kupující namítl. Naopak lhůta pro vydání nemovitosti se nemohla promlčet, jelikož vlastnické právo je nepromlčitelné. **Prodávající se bránil poukazem na § 107 odst. 3 občanského zákoníku, podle něhož soud přihlédne k námitce promlčení při vrácení plnění z neplatné smlouvy pouze tehdy, mohla-li promlčení namítat i druhá smluvní strana.**

Odvolací soud však dospěl k závěru, že § 107 odst. 3 občanského zákoníku nelze aplikovat, neboť se jedná o obchodní vztah, u něhož práva vyplývající z odstoupení od smlouvy komplexně upravuje § 394 obchodního zákoníku. Toto ustanovení však neobsahuje možnost nepřihlížet k námitce promlčení, pokud promlčení nemohla namítat i druhá smluvní strana. Nejvyšší soud uzavřel, že odvolací soud uvedeným názorem pochybil. Pokud ustanovení § 394 obchodního zákoníku, které upravuje pouze délku a běh lhůt pro práva vyplývající z odstoupení od smlouvy, avšak neupravuje možnost nepřihlížet k námitce promlčení, je **nutné i v obchodních vztazích použít obecného právního předpisu k obchodnímu zákoníku, totiž § 107 odst. 3 občanského zákoníku**. Nelze tedy argumentem o komplexnosti úpravy promlčení v obchodním zákoníku vyloučit aplikaci určitých ustanovení občanského zákoníku upravujících otázku, kterou obchodní zákoník neřeší.

Právní nástupnictví člena statutárního orgánu při odpovědnosti za škodu způsobenou společností

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 30.1.2013, sp. zn. 29 Cdo 5/2012

Podle § 194 odst. 5 obch. zák. jsou členové představenstva společnosti jsou povinni vykonávat svou působnost s péčí řádného hospodáře a zachovávat mlčenlivost o důvěrných informacích a skutečnostech, jejichž prozrazení třetím osobám by mohlo společnosti způsobit škodu. Poruší-li člen představenstva akciové společnosti výše uvedenou povinnost vykonávat funkci s péčí řádného hospodáře a způsobí-li tím společnosti škodu, vzniká mu nová povinnost k její náhradě vůči společnosti, tedy odpovědnost za škodu. Nejvyšší soud dovodil, že tato odpovědnost se řídí pravidly obchodního zákoníku pro obecnou odpovědnost za škodu podle § 373 a násl. obch. zák.

Právní nástupce (dědic) člena představenstva akciové společnosti poukazoval ve sporu o náhradu škody na skutečnost, že povinnost výkonu funkce člena představenstva je povinností osobní povahy a nepřechází na právní nástupce, a tak na právního nástupce nemůže přecházet ani povinnost k náhradě škody vyplývající z výkonu takové funkce. Nejvyšší soud však dospěl k názoru, že tomu tak není. Podle soudu je způsobení škody je samostatným právním důvodem vzniku závazku; jde o právní skutečnost zakládající závazkový (odpovědnostní) vztah.

V případě porušení povinnosti podle § 194 odst. 5 věty první obch. zák. vzniká odpovědnostní vztah vedle původního právního vztahu existujícího mezi akciovou společností a členem jejího představenstva (výkonu funkce člena představenstva). **Členu představenstva tak vzniká závazek k náhradě škody, který je odlišný od jeho závazku vykonávat funkci člena představenstva.** Přitom pouze závazek vykonávat funkci člena představenstva je závazkem osobní povahy (viz § 66 odst. 2 věta druhá obch. zák.). **Závazek k náhradě škody bez dalšího přechází na dědice jako na universální právní nástupce zůstavitele,** kteří za něj odpovídají do výše ceny nabytého dědictví (§ 470 odst. 1 obč. zák.).

S pozdravem,

JUDr. David Karabec

Vydáno jako informační materiál určený výhradně pro potřebu klientů
advokátní kanceláře JUDr. Davida Karabce, se sídlem v Praze 8, Na Stráži 1306/5, č.ev ČAK 7353.
tel: +420 283 843 130, fax: +420-283 840 760, e-mail.: advokatni.kancelar@karabec.cz
<http://www.karabec.cz/>.

© JUDr. David Karabec - advokát, 2013